

**EGZAMIN MATURALNY
OD ROKU SZKOLNEGO 2014/2015**

**JĘZYK UKRAIŃSKI
POZIOM PODSTAWOWY**

**ROZWIĄZANIA ZADAŃ I SCHEMATY PUNKTOWANIA
(A1, A2, A3, A4)**

GRUDZIEŃ 2014

Завдання 1.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12. Zdający odczytuje sens tekstów artystycznych i publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.

Przykładowe rozwiązanie:

Потенціал мови – це лексичні, синтаксичні, фразеологічні та інші засоби, що можуть бути використані мовцем.

Schemat punktowania:

1 pkt – za wyjaśnienie sformułowania

0 pkt – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Завдання 1.2. (0–2)

II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10. Zdający odczytuje sens tekstu (znaczenia grup zdań uporządkowanych w akapicie).
--	---

Przykładowe rozwiązanie:

ЗМІ – це засоби масової інформації, напр., преса, радіо, телебачення, Інтернет. Джерела ЗМІ, напр., „Дзеркало тижня”, „Українська правда” тощо.

Schemat punktowania:

2 pkt – za poprawne rozwinięcie skrótu i podanie minimum dwóch przykładów

1 pkt – za poprawne rozwinięcie skrótu lub podanie minimum dwóch przykładów

0 pkt – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Завдання 1.3. (0–1)

III. Tworzenie wypowiedzi w języku narodowym lub etnicznym (wymaganie z III etapu kształcenia).	3. 11. Zdający dostrzega różnicę pod względem zakresu i treści w znaczeniu wyrazów, rozpoznaje synonimy (wymaganie z III etapu kształcenia).
---	--

Przykładowe rozwiązanie:

неповторний
тривалий

Schemat punktowania:

1 pkt – za poprawne wskazanie dwóch synonimów

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną, lub brak odpowiedzi

Завдання 1.4. (0–2)

II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10. Zdający odczytuje sens tekstu (znaczenia związków frazeologicznych).
--	--

Przykładowe rozwiązanie:

Українська мова має надзвичайно багату лексику і численні засоби вираження різноманітних понять.

Schemat punktowania:

2 pkt – za podanie dwóch cech

1 pkt – za podanie jednej cechy

0 pkt – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Завдання 1.5. (0–1)

II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8. Zdający rozpoznaje cechy gatunkowe tekstu.
--	---

Rozwiązanie:

публіцистичного

Schemat punktowania:

1 pkt – za poprawne podanie stylu

0 pkt – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Завдання 2.1. (0–1)

II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12. Zdający odczytuje sens tekstów artystycznych i publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.
--	---

Przykładowe rozwiązanie:

Іронія – це художній троп, який виражає глузливо-критичне ставлення митця до предмета зображення.

Schemat punktowania:

1 pkt – za poprawne wyjaśnienie pojęcia

0 pkt – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Завдання 2.2. (0–1)

II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12. Zdający odczytuje sens tekstów artystycznych i publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.
--	---

Przykładowe rozwiązanie:

Для Позаяка мова і гра словом важливіша, ніж передача емоцій.

Schemat punktowania:

1 pkt – za poprawne wyjaśnienie cytatu

0 pkt – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Завдання 2.3. (0–1)

II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji (wymaganie z III etapu kształcenia).	2.13. Zdający dostrzega zróżnicowanie słownictwa – rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i o ograniczonym zasięgu (wymaganie z III etapu kształcenia).
--	---

Rozwiązanie:

Формулювання слід віднести до розмовного стилю.

Schemat punktowania:

1 pkt – za wskazanie stylu potocznego

0 pkt – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Завдання 2.4. (0–2)

II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji (wymaganie z III i IV etapu kształcenia).	2.10. Zdający odczytuje sens grupy zdań (wymaganie z IV etapu kształcenia) 2.9. Zdający hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie (wymaganie z III etapu kształcenia)
---	---

Przykładowe rozwiązanie:

Поезія Позаяка різноманітна. Його вірші гумористичні й іронічні, мають глибокий прихований зміст.

Schemat punktowania:

2 pkt – za podanie dwóch cech

1 pkt – za podanie jednej cechy

0 pkt – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Завдання 2.5. (0–1)

II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8. Zdający rozpoznaje cechy gatunkowe tekstu.
--	---

Rozwiązanie:

a)

Schemat punktowania:

1 pkt – za podanie odpowiedzi a)

0 pkt – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Тема 1. Еміграція: надія на майбутнє чи страждання? Обґрунтуй свій погляд, беручи до уваги наведені уривки твору *Камінний хрест* Василя Стефаника та інший текст культури. Твоя робота повинна налічувати мінімум 250 слів.

Wymagania ogólne	Wymagania szczególne
<p>III. Tworzenie wypowiedzi. IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.</p>	<p>Zdający:</p> <p>3.1. sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (wymaganie z III etapu kształcenia)</p> <p>3.1. tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej;</p> <p>3.2. tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie);</p> <p>3.4. stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji;</p> <p>4.7. określa problematykę utworu (wymaganie z III etapu kształcenia);</p> <p>4.5. rozpoznaje treści symboliczne utworu;</p> <p>4.10. rozpoznaje sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego.</p>

Kryteria oceny rozprawki

A	Sformułowanie stanowiska wobec problemu podanego w poleceniu	B	Uzasadnienie stanowiska	C	Poprawność rzeczowa	D	Zamyśl kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
6	Stanowisko jest adekwatne do problemu podanego w poleceniu	12	Uzasadnienie trafne, szerokie i pogłębione	2	Brak błędów rzeczowych	4	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	3	Styl stosowny	4	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
		9	Uzasadnienie trafne i szerokie												
3	Stanowisko jest częściowo adekwatne do problemu podanego w poleceniu	6	Uzasadnienie trafne, ale wąskie	1	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	2	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	1	Styl częściowo stosowny	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
		4	Uzasadnienie częściowe												
0	Stanowisko jest nieadekwatne lub brak stanowiska	0	Brak uzasadnienia stanowiska	0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamyślu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii A praca uzyska 3 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Przykładowa realizacja zadania

Еміграція завжди була великою проблемою для тих, перед ким постало питання прийняття рішення покинути батьківщину.

Василь Стефаник, – автор цікавих за змістом та художньою формою новел, які розкривають психологію людини та її життєвий вибір (здатність обирати), - звертає особливу увагу на проблему еміграції. У творі „Камінний хрест” він зображує героїв, для яких еміграція – це надія на краще майбутнє, а з іншого боку - це переривання зв'язку з рідною землею й неабиякі страждання.

У XIX і XX ст. багато українців були змушені покинути батьківщину. Основним чинником стали економічні, соціальні і політичні обставини у країні. „Камінний хрест” – соціально-психологічна новела, присвячена історії родини Івана Дідуха, яка вирішила покинути своє село і виїхати до Канади. У новелі В. Стефаник розкриває проблематику прийняття родиною рішення про виїзд та переживання головних героїв під час його планування.

У центрі подій – Іван Дідух, хороший господар і християнин, який у похилому віці має почати нове життя серед чужих людей. Після двох років вмовлянь дружини і дітей він погоджується на еміграцію. Для старих батьків майбутнє в Канаді означає прощання з рідним і безпечним середовищем. Іван Дідух все життя працював на своєму клаптику землі, вклав в нього все, що мав: гроші, час, силу, й мав за це подяку – багатий урожай. Земля становила центр його життя, годувала, виховувала, вчила життєвої мудрості і давала наснагу.

Для головного героя рішення залишити рідну домівку було справжньою трагедією – втратою зв'язку з батьківщиною. Але він усвідомлював, що робить це для своїх синів і майбутніх онуків, однак, це його й надалі турбувало. Проте, якщо старий Іван змушений виїхати з рідного села, то він принаймні хоче, щоб після нього у найдорожчому йому місці, на невеликому піщаному пагорбі залишився символічний хрест, а з ним і дух доброго господаря. Цей хрест стає пам'ятником його та його дружини.

У новелі багато символів і яскравих образів. Проводи Івана Дідуха і його сім'ї Василь Стефаник описав, немов похорон. Головний герой покидає не тільки хату, землю і друзів, але також все те, що було для нього найдорожчим у рідному селі, залишає там свою душу.

Зовсім по-іншому сприймають еміграцію його сини, для них вона є передусім шансом на краще життя. Майбутнє у Канаді видається їм цікавішим. Молодій людині набагато легше адаптуватися до нових обставин, від початку творити умови свого життя. Сини Івана Дідуха оптимістичніше оцінюють перспективу еміграції і тому так довго переконували батька, щоб він виїхав.

Автор змалював яскраву постать Івана Дідуха, підкреслив у його ваганнях страждання та тугу за рідною землею і пов'язані з цим внутрішні переживання. У образах його синів ці риси, навпаки, майже стерті. Бачимо, що відносини між батьком та дітьми – складні, у них різний світогляд: Дідух сприймає еміграцію як втрату зв'язку зі своїм корінням, землею, а діти – як шанс на краще майбутнє.

Наведені автором причини переїзду, яскраво змальовані вагання й сумніви притаманні долі багатьох українців. Серед них і звичайні прості селяни, як І. Дідух, і видатні сини українського народу – митці (як Соломیا Крушельницька), відомі науковці (як Ю. Шевельов), спортсмени, лікарі, письменники, політики... Життя поза Україною, але з нею в серці – це доля Є. Маланюка – одного з визначних українських поетів ХХ ст. Він жив зі своєю батьківщиною у думках, тому одним із головних мотивів його лірики є болісне почуття розлуки з рідним краєм, біль за втраченою домішкою, яку поет описав так:

Не треба ні паризьких бруків,
Ні Праги вулиць прастарих:
Все сняться матернії руки,
Стара солома рідних стріх.

У його творах звучать ностальгія, туга, смуток і страждання палкого патріота, який мріяв про повернення на Батьківщину:

Десь сіре поле в чорних круках,
Що пророкують: кари! кар!
А я тут, на чужинних бруках,
Чужий – несу чужий тягар.

Вимушена чи добровільна еміграція – це завжди складний вибір. Кожен сприйматиме її по-іншому: або як надію на краще майбутнє, або як втрату рідної землі й страждання, і напевне, хтось іще – зовсім по-іншому.

Poziom wykonania

A. Sformułowanie stanowiska: 6 pkt – stanowisko adekwatne do problemu, zdający wyraźnie formułuje jednoznaczną tezę, w której prezentuje własne stanowisko.

B. Uzasadnienie stanowiska: 12 pkt – uzasadnienie trafne, szerokie i pogłębione (zdający odwołał się rzeczowo do tekstu, podał i omówił przykłady postaw, których zachowanie potwierdza postawioną tezę, uzasadnił przekonująco swoje zdanie).

C. Poprawność rzeczowa: 2 pkt – brak błędów rzeczowych.

D. Zamyśl kompozycyjny: 4 pkt – kompozycja funkcjonalna.

E. Spójność lokalna: 2 pkt – nieznaczne zaburzenia spójności.

F. Styl tekstu: 3 pkt – styl stosowny.

G. Poprawność językowa: 4 pkt – nieliczne błędy nierażące.

H. Poprawność zapisu: 4 pkt – zapis w pełni poprawny.

Тема 2. Проаналізуй наведений твір. Визнач тезу й обґрунтуй її. Твоя робота повинна налічувати мінімум 250 слів.

<p>III. Tworzenie wypowiedzi. IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.</p>	<p>Zdający:</p> <p>3.1. sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (wymaganie z III etapu kształcenia);</p> <p>3.1. tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej;</p> <p>3.2. tworzy samodzielłą wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie);</p> <p>3.4. stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji;</p> <p>4.7. określa problematykę utworu (wymaganie z III etapu kształcenia);</p> <p>4.5. odczytuje treści symboliczne utworu;</p> <p>4.6. wskazuje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego;</p> <p>4.11. rozpoznaje podstawowe motywy oraz ich funkcje w utworze;</p> <p>4.12. wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa-klucze, motto);</p> <p>4.13. wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy, filozoficzny, biograficzny.</p>
--	--

Kryteria oceny interpretacji utworu poetyckiego

A	Koncepcja interpretacyjna	B	Uzasadnienie tezy interpretacyjnej	C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
6	Koncepcja niesprzeczna z utworem, spójna i obejmująca sensy niedosłowne	12	Uzasadnienie trafne i pogłębione	2	Brak błędów rzeczowych	4	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	3	Styl stosowny	4	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
4	Koncepcja niesprzeczna z utworem, ale niespójna i/lub obejmująca w większości znaczenia dosłowne	8	Uzasadnienie trafne, ale niepogłębione	1	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	2	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	1	Styl częściowo stosowny	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
2	Koncepcja częściowo sprzeczna z utworem	4	Uzasadnienie częściowo trafne												
0	Brak koncepcji lub koncepcja całkowicie sprzeczna z utworem	0	Brak trafnych argumentów uzasadniających interpretację	0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii A praca uzyska 2 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Przykładowa realizacja zadania

Поезія Євгена Маланюка – філософська. Багато його віршів присвячені ролі митця та темі мистецтва. Письменник вбачав у поетах людей, які наближаються до пізнання вічної істини буття, але їхнє головне завдання – стати письменниками нації, писати для неї і про неї, будувати її тотожність, виявляти у своїх художніх творах національний дух.

Один із віршів із циклу „Сучасники” Є. Маланюк присвятив Павлові Тичині. У 1917 році Павло Тичина своєю поезією будив національний дух українців, закликав боротися за незалежність. Сучасники вважали його, як і Шевченка, пророком, який веде народ в майбутнє. Таким бачив його і сам Маланюк. Він порівнює його творчість до сурми архангела. Поезія Тичини звучала „сонячно-ясним оркестром”, захоплювала сучасників, давала надію на незалежність, закликала боротися за свободу.

Маланюк захоплюється образом „поета-борця”. Однак, у наступних рядках із боєм стверджує, що колишній пророк зрадив своїм ідеалам і почав творити згідно з настановами тоталітарної влади. У цьому вірші Євген Маланюк із сарказмом пише про зміну світобачення Тичини, він гірко коментує різницю між ранньою творчістю поета та пізнішими віршами:

Раптом... брязнуло враз! І ридально навік розірвалось... [...]

...від кларнета твого – пофарбована дудка зосталась. [...]

Євген Маланюк досить безкомпромісний у своєму осудженні. Становище автора „Книги спостережень” спричинене переконанням, що письменник повинен будувати тотожність нації, що саме він відповідає за розвиток національної свідомості. Маланюк болісно переживав поразку національно-визвольних рухів, тому його роздуми повні емоцій гніву й болю за століття бездержавності та пригноблення української нації. Він завершує твір образами, які символізують руїну України. Маланюку важко погодитися з тим, що такий талановитий поет перестав бути письменником нації, а став служити радянській владі. Євген Маланюк не простив Тичині зради ідеї, до якої той закликав.

Poziom wykonania

A. Koncepcja interpretacyjna: 6 pkt – koncepcja interpretacyjna niesprzeczna z utworem, spójna i obejmująca sensy niedosłownie (znajduje potwierdzenie w tekście, obejmuje i łączy w całość odszukane przez piszącego sensy utworu).

B. Uzasadnienie tezy interpretacyjnej: 12 pkt – uzasadnienie tezy interpretacyjnej trafne i pogłębione.

C. Poprawność rzeczowa: 2 pkt – brak błędów rzeczowych.

D. Zamysł kompozycyjny: 4 pkt – kompozycja funkcjonalna (segmentacja i uporządkowanie tekstu zgodne z wybranym przez zdającego gatunkiem wypowiedzi; wyodrębnione językowo i graficznie części pracy logicznie i konsekwentnie uporządkowane).

E. Spójność lokalna: 2 pkt – nieznaczne zaburzenia spójności.

F. Styl tekstu: 3 pkt – styl stosowny (środki językowe dostosowane do wybranego przez zdającego gatunku wypowiedzi i sytuacji, celowo zastosowane konstrukcje składniowe oraz jednostki leksykalne; konsekwentne posługiwanie się jednym, wybranym stylem).

G. Poprawność językowa: 4 pkt – nieliczne błędy nierzące.

H. Poprawność zapisu: 4 pkt – zapis w pełni poprawny.